

Motion till riksdagen

1988/89:T212

av Kjell Johansson (fp)

Långsiktiga investeringar på kommunikationsområdet

Runt om i Europa sker idag betydande uppbyggnader och moderniseringar av infrastrukturen. En mycket långtgående upprustning av järnvägsnäten genomförs. Man bygger ut tvåfiliga motorvägar med en tredje körbana i vardera riktningen.

Det är ingen tillfällighet att dessa satsningar nu genomförs. Det finns en rad tunga skäl för detta. Industrins utbyggnad underlättas. Tjänsteproduktionen likaså. Arbetsmarknader vidgas och effektiviseras. Förvärvsmöjligheterna ökar – främst för kvinnor. Modern järnvägstrafik är lönsam och miljövänlig. Bättre vägar ger jämnare trafikrytm och lägre miljöföroreningar. Färre liv spills i trafiken. Färre skadas och lemlästas. Kort sagt. Totalkalkylen är oerhört positiv.

Alla de nämnda fördelarna gäller också generellt för vårt land. Goda kommunikationer är ett livsvillkor för Sverige som industrination. Utvecklingen går emot en alltmer påtaglig integrering av produktions- och transportapparaten.

Detta till trots sker inte lika målmedvetna satsningar här hemma. Tvärtom förfaller vägnätet och man hör allt oftare att regionala vägförvaltare inte kan behålla vägarna i permanentat skick utan tvingas återgå till gamla tiders grusvägar.

Omtänkande behövs

Vi kan uppenbarligen inte fortsätta att köra i samma hjulspår. Det gäller, bokstavigt talat, att komma ur dem innan de blivit för djupa.

Regeringen föreslår nu en utredning om införande av avgifter. Tolkat som en signal till omtänkande hälsas detta med tillfredsställelse.

Hittills har investeringar inom väg- och järnvägsområdet huvudsakligen finansierats via löpande budget. Det blir alltmera uppenbart att detta system inte svarar mot de krav på effektivitet och förnyelsetakt som måste ställas i framtiden. SJ:s svårigheter är sannolikt inte enbart ett resultat av politikernas vaktslående om bansträckningar som förlorat sina lönsamhetsförutsättningar. Det är också i hög grad en följd av otidsenliga finansieringsmetoder som med mördande effektivitet förhindrat en utveckling av potentiellt lönsam verksamhet. Vilken svensk industrigren eller vilket enskilt företag skulle idag ha kunnat redovisa en stark ställning om man varit hänvisade till att finansiera långsiktiga investeringar med löpande vinstmedel?

Hade denna metod gällt generellt för näringslivet hade Sverige idag varit ett u-land.

Moderna finansieringsmetoder

Mot. 1988/89
T212

Effektiv verksamhet kräver effektiv finansiering. Skall vi ha någon möjlighet att klara de mycket stora investeringsbehoven på kommunikationsområdet krävs ett radikalt nytänkande. SJ måste ges full handlingsfrihet att sköta och finansiera verksamheten inom ramen för marknadsekonomiska spelregler.

Då det gäller vägnätet bör förslag till nya verksamhetsformer med möjligheter till enskilda initiativ framläggas. Som det nu är får lån för investeringar endast upptas i riksbanken efter beslut därom i riksdagen. Med hänsyn till de mycket stora finansieringsbehoven – och att det brådskar – måste vi finna former för en långsiktig finansiering över tiden. Om inte nya grepp provas kommer nödvändiga satsningar aldrig att kunna genomföras.

I samband med den utredning om avgiftsfinansiering som regeringen aviserar i årets budget bör därför samtidigt en utredning göras om nya och moderna finansieringsformer för investeringar i infrastruktur.

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av "nya" metoder för finansiering av långsiktiga investeringar på kommunikationsområdet.

Stockholm den 18 januari 1989

Kjell Johansson (fp)